

De gelijkenis van de vader en zijn twee verloren zoons (2)

Ds. J. IJsselstein – Lukas 15:20-32

Liturgie:

Psalm 103:7

Psalm 51:3

Lezen Lukas 15:20-32

Psalm 25:2,3,5

Psalm 51:5

Psalm 51:6,7

Gemeente, we gaan vanmorgen verder met de gelijkenis van de vader en zijn twee verloren zoons. Een gelijkenis die eigenlijk uiteenvalt in drie delen.

Het eerste deel gaat over het vertrek van de jongste zoon. Dat hebben we de vorige keer gezien. Het tweede deel gaat over het welkom bij de vader. En het derde deel gaat over de weigering van de oudste zoon.

Vanmorgen dus twee aandachtspunten: het welkom bij de vader en de weigering van de oudste zoon.

We gaan nu dus verder met:

1. Het welkom bij de vader

Verloren is de jongste zoon. Dood voor de liefde van zijn vader. Ver van huis gegaan, zijn goed en geld doorgebracht. En nu? Nu zit hij in diepe ellende. Hij is alleen, zijn maag doet pijn, knaagt van de honger.

Zie je hem zitten op de grond? Hij heeft zijn blik naar binnen geslagen, het is alsof hij in de spiegel is gaan kijken en die spiegel komt steeds dichterbij. Hij kan eigenlijk geen andere conclusie trekken dan: 'Het probleem is niet mijn maag, ook niet mijn portemonnee, maar het probleem zit in *mijn hart*. Het is *mijn* schuld. Ik heb *tegen God* gezondigd. Ik heb gezondigd *tegen de hemel en voor u*.'

De verloren zoon, gemeente, is het beeld van een berouwvolle zondaar met een gebroken hart voor God. Die zegt, die belijdt: 'Ik heb tegen U alleen gezondigd en gedaan wat kwaad is in Uw oog. Ik ben Uw gramschap, Uw toorn dubbel waard. Ik ben het niet waard, dat ik ooit nog thuis mag komen. Maar toch zal ik gaan. En ik ben het ook niet waard, om ooit nog Uw kind genoemd te worden. Maar... in het huis van mijn vader is een overvloed van brood.'

Het is vaders liefde, die trekt aan het hart van die jongste zoon. En het wordt gebogen en gebroken door het zien van wat hij gedaan heeft. Door het zien van wat hij gedaan heeft in het licht van Gods heilige wet.

Maar ondertussen trekken onzichtbare touwen van liefde aan het hart van die jongen, als hij denkt aan de liefde van vader, die niet veranderd is.

Als hij denkt: *hoe veel huurlingen van mijn vader hebben overvloed van brood en ik verga van honger!* (vers 17) En dan staat hij op. En dan gaat hij. Zijn leven was trouwens ook niet gered als hij in zijn ellende was blijven zitten. Want van ellende kan je niet leven.

Hij staat op en gaat naar huis.

Wanneer eigenlijk? En: waardoor staat hij eigenlijk op? Doet hij dat door zijn eigen liefde, door zijn eigen keus, op zijn eigen initiatief en vanwege zijn eigen beslissing? Gebeurt dat door de diepte van zijn zondeovertuiging? Waardoor komen verbroken zondaars met smeking en geweent tot God? Waardoor? *Omdat aan hun hart getrokken wordt.*

Zoals de Heere Jezus gezegd heeft in Johannes 6:44: *Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage.*

Niemand heeft Jezus lief en komt tot Jezus dan zij die eerst door Hem geliefd zijn en getrokken worden. Zoals Paulus later schrijft aan Timothéüs: *Niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voornemen en genade* (2 Timothéüs 1:9)

Door het werk van God de Heilige Geest wordt zonde zonde en schuld schuld. God stort liefde uit in dat verbroken hart (Romeinen 5:5) en dat werkt, zegt de apostel, een droefheid naar God, die een onberouwelijk bekering werkt tot de zaligheid (2 Korinthe 7:10). En dat maakt dat een berouwvolle zondaar opstaat, dat maakt dat hij opstaat en zegt: *Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan en ik zal tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd!* (18)

Kijk, daar gaat hij. Hij staat op en hij loopt terug. Hij gaat naar huis.

Kijk eens goed... Daar komt ie... Geld heeft hij niet, schoenen heeft hij ook niet aan zijn voeten, zijn kleding is niet meer dan een stel lompen... En als hij langskomt: hij ruikt, hij stinkt naar de varkens, naar het werk dat hij gedaan heeft.

Onderweg (want geld heeft hij niet) slaapt hij misschien in een schuur of in het bos.

Iedere stap terug, is een stap op de bekende weg. Want die weg is hij vroeger ook gegaan toen hij hier naar toe kwam. En nu gaat hij op deze zelfde weg terug naar huis.

Alles herinnert hem aan vroeger, aan het weggaan bij vader. Wat moet hij zich diep schamen in zijn hart.

Misschien heeft hij het al lopend in zijn gedachten wel gerepeteerd (want als je honger hebt, dan kan je niet zo goed denken): 'O ja, dit moet ik zeggen... Als ik thuiskom zal ik zeggen: *Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u en ik ben niet meer waard uw zoon genaamd te worden; maak mij als een van uw huurlingen, als een van die dagloners die in de buitenste kring zitten.*'

Maar kijk eens, jongens en meisjes, kijk daar in de verte, daar staat *vader!*
Toen de jongste zoon vertrokken was, had hij misschien nog wel eens wat gehoord, maar later ook niet meer.
En toch, toch iedere avond... kijkt hij. Daar in de verte, waar zijn jongen toen uit zijn gezicht verdween, kijkt hij...
Hij kijkt en kijkt...
Maar, hij heeft er al zo vaak staan kijken, terwijl hij helemaal niets zag.
Nu vanavond kijkt weer. Hij kijkt, hij tuurt in de verte... Kijk, daar loopt iemand. Hij kijkt nog eens goed...
En dan ineens, hoewel hij heel erg is veranderd is, hij ziet het: *dat is hem!*
Hij komt terug! Zijn zoon!

En dan? Wat gebeurt er dan? Dan staat er in vers 20: *hij werd met innerlijke ontferming bewogen*. Heel zijn hart komt in beweging, alles wordt warm van binnen, heel zijn hart gaat naar hem uit.
En dan rent hij op hem af. Er staat in je Bijbeltje: 'hij *loopt*', maar letterlijk staat er: 'hij *rent* op hem af'. En hij valt hem om zijn hals en hij drukt hem aan zijn hart (hoe vies en smerig hij ook is) en hij kust hem.
In het Grieks staat er: 'Hij kust hem innig.' En weer, en weer, en nog een keer...

Vaders hart was vol liefde, toen hij op de uitkijk stond, in de verte turend, verlangend naar zijn weggelopen kind.
Zo wacht God, op de terugkeer van weggelopen kinderen. Van kinderen, die Hem op Zijn hart hebben getrapt, die Hem dood gewent hebben. *Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere (zich omkere en terugkere) van zijn weg (naar Mij toe!) en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zou u (zou jij) sterven?* (Ezechiël 33:11)

Vader rent op hem af, valt hem om zijn hals en kust hem.
Zie je het voor je, jongens en meisjes? Vader staat bij de boerderij, op het erf en ineens rent hij weg. Weg van de drukte... Totdat ze elkaar, daar, een eindje van huis, in de stilte ontmoeten: vader en kind...

De jongen krijgt helemaal geen ruimte om iets te zeggen. Vader kust zijn mond dicht. Er komt ook geen woord van boosheid of van verwijt uit de mond van vader.
Het hart van de jongen is trouwens al gebroken. Dat hoeft niet verder gebroken te worden. En de liefde van vader doet het hart van de jongen verder wegsmelten.

O, wat schittert hier, gemeente, de liefde van God! Wat schittert hier de liefde van Christus! Wat een uitnemend beeld van het welkom dat er bij God is voor een verloren zondaar.
Ontdekt door genade, aan eigen onwaarde, aan eigen schuld. Getrokken met een koord, met een touw van liefde. Teruggekeerd. Gekomen. Ja, misschien ook wel gevreesd

onderweg, bang geweest onderweg. Misschien wel wakker gelegen: ‘Zou ik wel welkom zijn bij Vader?’ En nu? Zo hartelijk ontvangen! Zo vol van onbegrijpelijke liefde!

Hoe graag zou ik u, gemeente, innerlijk overtuigen van de waarde van de liefde van God en van Christus, zoals Paulus zegt: *De liefde van Christus dringt ons* (2 Korinthe 5:14). Ik heb u op het oog, u die *zorgeloos* doorleeft, net als deze jongste zoon: dag in, dag uit, levend in de zonde.

Maar ik bedoel ook u, die doorleeft als een *net kerkmens*. U weet het allemaal zo goed. U weet precies wat nodig is. U kunt precies zeggen hoe God een mens bekeert. U zegt: ‘Het is ellende, verlossing en dankbaarheid.’ En toch, diep in uw hart, hebt u geen oog voor, hebt u geen zicht op, bent u blind voor de liefde van God en van Christus.

Wat bent u toch te beklagen. Wat bent u toch een door en door ellendig mens! O, het is God alleen die uw harde hart breken kan en die u overtuigen kan van de diepte van uw verlorenheid.

a. Zie toch, u die leeft in een ver gelegen land, en maar doorleeft in de zonde, maar ook u die in huis leeft, hier dicht bij de vader: zie toch de liefde, **de bewogenheid van God** en de liefde van Christus voor zondaren, voor vijanden.

En hoor vanmorgen in dit woord, deze liefdevolle nodiging van het Evangelie: Kom toch! Kom, met uw verloren leven!

Dat is het hardste woord van het Evangelie, dat ene woordje: *Kom*.

Komt dan en laat ons samen rechten, zegt de Heere; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, al waren zij rood als karmozijn, ze zullen worden als witte wol (Jesaja 1:18).

b. Zie hier, gemeente, in de tweede plaats de **bijzondere liefde van God** tot hen, die Hij uit genade (ondanks al hun verzet en vijandschap) Zelf terugbrengt. Hij trekt ze uit de macht van de duisternis, uit deze tegenwoordige boze wereld met koorden van liefde. En als *Hij* hen brengt met smeking en geweent, dan komt *Hij* (vader rende op hem af) op hen af en kust hen.

Zij smeken Hem niet, zij bewegen Hem niet tot vergeving, zij vallen niet aan *Zijn* hals om Hem te kussen maar het is andersom. *Hij* valt aan *hun* hals en kust *hen*.

Dat bedoelt Johannes als hij zegt: *Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden* (1 Johannes 4:10).

Hoe groot (en ik roep u tot getuige, kinderen van God) is die liefde van God, waarvan we iets mogen ervaren in ons hart (net als die jongste zoon) in de eerste of volgende ontmoetingen van God in Christus met...? Met ons, verloren mens.

Ik moet zeggen: ik ben alles kwijt. Arm en berooid, ik heb niets meer. Lang gevochten, lang geprobeerd overeind te blijven, maar toen ging het niet meer. Lang de hoop gekoesterd op mijn eigengerechtigheid en werken, maar toen nam Hij in liefde zelfs mijn pareltjes (mijn eigengerechtigheid) af, en toen had ik niets meer...

Een bedelaar, gehuld in Lompen.

Ja, het is zeker waar: de gedachten aan Hem (aan God, aan Christus) hadden mijn ziel verkwikt, hadden mij hoop en moed gegeven. Als ik daar aan dacht: in het huis van mijn Vader zijn zelfs huurlingen die genieten van de overvloed. Er is plaats bij God, *vele woningen.*’ Maar het was allemaal zo in de verte en zo van verre.

En nu, zoals hier: Nabij gebracht door het bloed van Christus (Efeze 2:13). Gebracht door Goddelijke genade, getrokken tot aan Zijn voeten.

Ja, dat zeggen wij. Maar nee, zegt de Vader, getrokken aan Mijn hals en Ik kus zulke mensen, die Ik tot Mij trek.

En daarvoor roep ik u ook tot getuigen, kinderen van God. Daar zijn geen mensen bij, toch? Bij die momenten in de eenzaamheid, waar wij naar God toe de woorden spellen, één voor één recht uit ons hart: *Vader, ik heb gezondigd tegen U en ik ben het niet meer waard om ooit Uw kind genoemd te worden* (vers 21).

Dat vergeet je, kind van God, toch nooit weer? Daarvan zingt de dichter van Psalm 119: Geen leed, geen donkerheid en duisternis in m’n leven, zal dat ooit uit mijn geheugen wissen.’

En de zoon, staat in vers 21, zei tot hem: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden. Maak mij...

En dan goed lezen. Want dat laatste staat niet in je Bijbeltje. *Maak mij als een van uw huurlingen*, dat staat er niet.

Dat laatste komt niet meer uit zijn mond. Het is alsof zijn vader, die hem kust en omhelst, als het ware zijn mond dichtkust, hem helemaal geen ruimte meer geeft om nog iets te zeggen. Het is alsof vader zegt: *Zoon, spreek me niet meer van je onwaardigheid*, want (wonder van genade): *Je bent me een dierbare zoon, je bent een troetelkind voor me* (Jeremia 31:20).

Wat de zoon ook zegt, het is de vader genoeg. Hij antwoordt zelfs helemaal niet.

Het is goed dat we erop letten dat dit gebed dus eigenlijk maar *half uitgesproken* is.

Kennelijk deert dat de vader in het geheel niet. De les daar van is, dat onze gebeden niet mooi behoeven te zijn, met mooie woorden en goed doordachte zinnen.

Zelfs tranen, hartetranen, zelfs zuchten, zelfs de opheffing van de ogen, de opheffing van de handen... Het is genoeg. Vader ziet het, hoort het en weet wat leeft in ons hart...

Wat opvalt (u moet even meekijken in uw Bijbeltje) is de volgorde. Want eigenlijk is de volgorde als volgt: eerst is er de kus van vergeving (vader valt hem om de hals en kust hem), eerst is er de kus van de vergeving, en *daarna* is er de hartelijke belijdenis (*vader, ik heb gezondigd*).

In de preek, jongens en meisjes, hoor je soms het moeilijk woord *welbehagen*. Dat betekent (schrijf het maar op, onthoud het maar): het komt uit God Zelf, het komt uit Gods hart.

Het is hier niet de vraag van de jongen, hij vraagt niet: ‘Papa, vergeef me toch?’ en dan de kus van de vader. Het is andersom. *Eerst* de kus van de vergeving en *dan* de hartelijke schuldbelijdenis.

Vader (en dat is het welbehagen van vader) doet het uit zichzelf, vader vergeeft uit zichzelf. En dat verbreekt het hart van deze jongen nog veel meer.

U moet denken, dat is vergelijkbaar, aan de geschiedenis van David, Bathseba en Nathan, de profeet. David heeft gezondigd. Hij heeft een vrouw genomen, die zijn eigen vrouw niet was, en hij heeft Uría, de man van Bathseba, laten vermoorden.

Dan komt Nathan de profeet en zegt tegen hem: ‘U bent die man.’

En wat zegt David dan? Dan *komt hij tot zichzelf*. Als de wet hem voorgehouden wordt. Dan zegt hij: ‘Ik heb gezondigd tegen de Heere.’

En dan? *Voordat* David ergens om vraagt, is er de kus van de vergeving. Het komt uit Gods hart, het komt bij Hem vandaan. Nathan zegt: *De Heere heeft ook uw zonden weggenomen* (2 Samuel 12:13).

En dan, *daarna* ziet David (na de kus van de vergeving) nog veel meer de zwaarte en diepte van zijn schuld. Dan komt er, wat we noemen, *evangelisch berouw* in zijn hart. Daarna, na die toegezegde vergeving zingt hij met woorden van Psalm 51: Wees mij genadig, o God, en vergeef mijn schuld.

Nu de Heere gezegd heeft dat zijn schuld is weggenomen, nu buigt hij dieper dan ooit en zegt hij: Vergeef mijn schuld, tegen U alleen heb ik gezondigd. Ontzondig mij met hysop en mijn ziel nu gans melaats zal rein zijn en genezen. (Psalm 51)

De wet wijst de zonde aan, is als een spiegel die ons voorgehouden wordt. En het verbreekt ons hart. Maar de troostrijke toezegging van vergeving maakt de droefheid over de zonde inniger en hartelijker dan ooit tevoren.

Denkt u maar aan wat Ezechiël schrijft in Ezechiël 16:63, waar de Heere zegt: *Opdat u het gedachtig zijt en u schaamt en niet meer uw mond opent vanwege uw schande* (van schaamte gaat de mond dicht).

Wanneer? *Wanneer Ik voor u verzoening doen zal over alles wat u gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE.*

Wij gaan samen zingen, woorden van evangelisch berouw uit de mond van David in Psalm 51, het eerste en vijfde vers. Psalm 51:1:

*Genâ, o God, genâ, hoor mijn gebed;
Verschoon mij toch naar Uw barmhartigheden;
Delg uit mijn schuld, vergeef mijn overtreden:
Uw goedheid wordt noch paal, noch perk gezet.*

En vers 5:

*Verberg Uw oog van mijn bedreven kwaad,
Waardoor mijn ziel gevoelt de diepste wonden;
Delg, delg toch uit mijn schuld en al mijn zonden,
En spreek mij vrij van mijne gruweldaad.*

Hartelijk was het ontvangst door de vader en diep het berouw (dieper dan ooit) in het hart van de zoon. En wat is het antwoord van vader?

Vers 22: *Brengt hier voor het beste kleding* (letterlijk: staat er: het kleding, het beste) *en doet het hem aan en geeft hem een ring aan zijn hand* (de zegelring met het familiewapen, een teken van het kinschap) *en schoenen aan de voeten* (want alleen slaven lopen op blote voeten) *en slacht het gemeste* (het allerbeste) *kalf en laat ons eten en vrolijk zijn. Want deze mijn zoon was dood, en is weer levend geworden; en hij was verloren en is gevonden!*

Dit, gemeente, is het welkom van verloren zondaars bij God.

Het beste kleding: het kleding van de gerechtigheid van Christus voor de lompen van onze zonden en eigengerechtigheid, *een ring*, teken van kinschap, aan de vinger en *schoenen aan de voeten*. Want, zegt Vader, u was dood, dood in de misdaden en de zonden, maar Ik heb u levend gemaakt met Christus. En u was verloren maar u bent gevonden, want de Zoon des mensen, Christus, is gekomen om zoeken en zalig te maken wat verloren was (Jesaja 61:10, Efeze 2:5, Mattheüs 18:11). *Alzo is blijdschap in de hemel, bij God en de engelen, over één zondaar die zich bekeert* (Lukas 15:7).

Is er in de hemel ook wel eens blijdschap geweest is over u, over jou?

Nee, ik vraag niet of u zelf wel eens blij geweest bent met uzelf, om wie u bent, maar, of er hierboven in de hemel (die we niet kunnen zien, maar die er wel is) wel eens gezongen is vanwege u, omdat u ging buigen en omdat u met de lompen van uw zonden en eigengerechtigheid, en met tranen in uw hart terugkeerde naar de Vader, en met uw verloren leven aan Zijn voeten, ja aan Zijn hals terecht bent gekomen?

Of... Of lijkt u op de oudste zoon? Daarover gaat ons volgende punt, het tweede gedeelte van de preek van vanmorgen:

2. De weigering van de oudste zoon

De oudste zoon, staat in vers 25, *is in het veld* (hij is waarschijnlijk aan het werk). Als hij terugkomt van zijn werk, dan hoort hij gezang. Er wordt gezongen, er wordt gedanst.

Hij zegt tegen iemand (vers 26): Wat is er aan de hand?

En dan zegt diegene (in vers 27): Je broertje is weer thuisgekomen! En vader is heel erg blij. Hij heeft het gemeste kalf geslacht!

Maar hij werd toornig (boos) *en wilde niet ingaan* (vers 28).

En toen? Toen ging de deur dicht en ging het feest gewoon verder? Dan maar zonder hem?

Nee. *Toen ging vader naar buiten en bad hem* (vers 28).

Maar de oudste zoon zei: *Ik dien u, vader, nu zo veel jaar en heb nooit uw gebod overtreden, maar u hebt mij nooit een bokje gegeven om met mijn vrienden vrolijk te zijn*. Jaar in, jaar uit, werk ik voor u, zwoeg ik voor u, als een slaaf, als een dwangarbeider.

Want zo voelt het, wat hij zegt! Hij ziet zijn vader niet als een liefdevolle vader, maar als een baas, als een slavendrijver.

Nooit heb ik uw gebod overtreden. Hij ziet vader niet als een liefdevolle en liefhebbende vader, maar als iemand die je geboden geeft, als een opdrachtgever.

Hoeveel mensen vergissen zich ook heden ten dage in Christus. Ze denken, dat Hij in de wereld gekomen is als een Baas, voor Wie je werken moet.

U zegt het ook: Ik doe mijn best, wat moet ik nog meer doen?

Maar Hij kwam niet om gediend te worden, Hij kwam om te dienen, om te werken, om te gehoorzamen, om te betalen voor verloren zondaars.

Wat zegt die oudste zoon eigenlijk? Hij zegt eigenlijk: *Ik ben goed en hij, dat broertje van mij, hij is door en door slecht.*

Hij zegt nog niet eens ‘mijn broer’, daar vind hij hem te min voor. Hij zegt: *uw zoon.*

Uw zoon heeft zijn goed met hoeren doorgebracht (vers 30). Hij heeft uw goed, uw geld, doorgebracht met hoeren. Eigenlijk is dat laster, want dat staat helemaal nergens. Hij maakt de zonde van zijn broertje alleen maar groter.

En u hebt hem het gemeste kalf geslacht. Met andere woorden: Hoe is het toch mogelijk dat u zo goed voor hem bent!

Hij beroemt zich op zijn eigen gehoorzaamheid, goedheid en braafheid en beklagt zich over de hardheid van zijn vader. Hij is boos op zijn jongste broertje en verlangt ook helemaal niet naar de nabijheid van zijn vader.

En ik voeg er aan toe: misschien lijkt u, misschien lijkt jij ook wel een beetje op deze oudste zoon, Als u ook denkt (of zegt): Ik dien de Heere nu al zoveel jaar. Ik bid altijd, iedere dag. Jaar in, jaar uit. Ik doe zo mijn best. Ja, natuurlijk ik had ook plezier kunnen maken met vrienden, maar dat heb ik niet gedaan. Ik zit altijd netjes in de kerk. Ik luister. Ik heb een net gezin. Ik dienen de waarheid. Ik ben recht in de leer en let ook goed op dat andere mensen niet ontsporen in de leer. En ik leef zoals God dat van me vraagt en...

En? Is dat alles? Meer niet?

Wat bent u dan *diep* te beklagen! Want u kent wel de *regels* van Vaders huis, maar u kent het *hart* van de Vader niet! U zou het liefst, net als deze jongen, een feestje maken met uw nette vrienden.

Ik dien Hem al zoveel jaar, zegt u, en heb nog nooit (nou, misschien overdrijft u niet zo erg, maar toch) en *heb nog nooit het gebod van mijn vader overtreden!* Ik ben nooit uitgespat in de zonde, ik heb alles onderhouden van mijn jeugd af aan...

En? is dat alles? Meer niet? Wan bent u dan *diep* te beklagen!

Ja maar, zegt u, het is toch goed dat ik dat doe?

Ik zeg u op grond van de Schrift: *Er is niemand die goed doet, ook niet tot een toe* (Psalm 14:3) en u ook niet.

Want het gebod is geestelijk, zegt de apostel (Romeinen 7:14). Het vraagt ons hart.

En dus met dit te zeggen (ik dien de Heere nu al zoveel jaar en heb nooit Uw gebod overtreden) hebt u zelf het bewijs geleverd van uw eigen blindheid, van uw eigen verlorenheid, van uw eigen doodstaat.

Ook deze oudste zoon, ook u (als u zo denkt) is... *verloren*. Maar hij ziet het niet. En dus: wat doet vader met die oudste jongen, wat doet hij met die oudste zoon? Deur dicht, jammer joh, dan maar buiten blijven? Nee, vader doet vier dingen kijkt u maar mee.

a. Dit is het eerste (vers 28): de jongen wil niet komen en dus: vader gaat naar buiten toe en, staat er, ***hij bad hem***.

En zo is het vanmorgen ook met u. Hij komt naar u toe en *bidt u*. Hij heeft reden om boos te zijn en de deur te sluiten, maar Hij doet het niet. *Hij bidt u*.

Ja maar, zegt u, ik kan er toch ook niks aan doen? De Heere moet toch werken in mijn hart, dat hebt u toch gezegd? En tot die tijd, ja, doe ik gewoon mijn best en als God ingrijpt, als Hij me bekeert, als ik wederom geboren wordt, nou, dan gaat het allemaal vanzelf. Maar verder kan ik er ook niks aan doen.

Ik zeg u: Hij komt naar u toe vanmorgen en *Hij bidt u*: Kom!

Hij bidt u, heel persoonlijk: Kom binnen!

U zegt: Ja, maar ik kan niets. Een mens kan helemaal niets.

Hij zegt, het komt uit de mond van Christus: Kom!

Hoe lang gaat u nog door met Hem verdriet te doen, met Hem te beledigen, met Zijn liefde te verachten? *Kom!*

b. Het tweede wat hij zegt, in vers 31, is: ***mijn kind***. Niet: mijn dienaar, mijn slaaf, mijn dienstknecht, maar: *mijn kind*.

U zegt: Ja, maar hoort de Heere mij dan nu niet, als ik tegen Hem zeg: ik *dien* de Heere nu al zoveel jaren, zo ijverig en zo netjes!

Nee. De Heere luistert daar helemaal niet naar. Dat leidt ook helemaal tot niets, ik bedoel dat wat u allemaal geprobeerd hebt en waardoor u diep in uw hart denkt dat u toch een streepje voor hebt op andere mensen.

Het enige wat Hij tot u zegt is: *Mijn kind*, kom binnen!

U zegt: Ja, maar dat gaat zomaar niet. Er zijn natuurlijk wel voorwaarden aan verbonden.

Dat staat er in mijn Bijbel niet bij. Er staat enkel en alleen: *De vader bad hem: mijn kind*.

En als u dat diep in uw hart (wees maar eerlijk) te weinig vindt, als u dat ongereformeerd en niet compleet vindt, dan ligt dat aan u, dan verraadt dat uw hart: namelijk dat u het hart hebt van de oudste zoon. Een hart dat wil *werken*, dat slaaf wil zijn, dat wil verdienen.

c. Het derde wat de vader zegt, in vers 31 is: ***Je bent altijd bij me***.

Maar je *hart*, jongen, is niet thuis.

Je leeft wel met Mij, hier in de kerk onder het Woord van God maar je *hart* is er niet bij. Je diepste verlangen is uiteindelijk ook niet om *met Mij*, maar om met je vrienden feest te maken. Met je vrienden..., misschien wel even netjes als jezelf.

Maar dat Ik er ben, Vader in huis en dat je met Mij bent, dat raakt je niet, dat doet je niets, dat scheelt je, jongen, helemaal niets.

Ik ben niet de Schat van je hart. Ik ben voor jou, Mijn oudste zoon, niet de Parel van grote waarde. Je hebt allemaal andere pareltjes, eigen pareltjes. En heel je godsdienst bestaat daaruit, dat je alleen maar bezig bent om zelf pareltjes te zoeken en te verzamelen voor jezelf. Om wat? Om die uiteindelijk mee te nemen en met je vrienden feest te vieren.

Jongen, je bent altijd bij Me, maar je hart is er niet.

d. En het vierde wat hij zegt: *Al het mijne is uwe*.

Jongen, als je nu stopt met dat slavengedrag en buigt voor me, als je nu kind wilt zijn, dan is echt *alles* van je. Maar nogmaals het probleem zit in jouw, zit in uw hart.

U wilt geen kind zijn, maar slaaf. Werken voor God, maar geen kind zijn.

En mijn kind, mijn oudste zoon, hoewel dat allemaal zo is, *toch* staat de deur open en het feestmaal staat aangericht.

U zegt: Ja, maar het probleem is dat ik niet tot God ben bekeerd, ik ben niet tot kind aangenomen. Dat moet God doen.

Het probleem zit dieper, het zit op een andere plaats. U wilt medewerker zijn van het bedrijf. U wilt werken, verdienen, meewerken, en geen kind zijn.

Omdat u diep in uw hart de Vader haat. De Vader, die slechten nodigt en die de zogenaamde goeden (zoals wij) voorbij gaat.

U zegt: Waar komt dat toch vandaan die weerstand, dat verzet van die oudste zoon? Want het is waar: daar zit zijn hart vol mee.

Niets maakt het hart van een Farizeeër, van een bedrieger, van een huichelaar verdrietiger en geïrriteerder dan te zien en te horen dat God *een zondaar* verwelkomt, *hoeren en tollenaars*. Ons hart bruist van verzet.

En ik weet dat velen onder u, bij het horen van deze gelijkenis, ook dat verzet voelen in hun hart. Ik weet dat, omdat ik dat verzet ken uit mijn eigen hart. Want dit botst *zo* met mijn natuur.

Gaat God *slechten* genade bewijzen? Maar wij zijn toch *beter*? Wij verdienen toch hopelijk wel iets? Wij hebben hopelijk toch wel de eerste rechten?

Dit botst zo met mijn natuur, dit botst zo met mijn innerlijke trots, als God zegt: Ik wil genade bewijzen aan schuldigen, niet aan goeden, maar aan hoeren en tollenaars.

Wat erger ik mij van nature in mijn hart diep aan de weg van het Evangelie van vrije genade. Het Evangelie, de goede boodschap, niet voor de allerbesten (mensen die het allemaal zo goed weten en zo goed gedaan hebben), maar dit is een blijde boodschap voor de allerslechtsten.

Ook voor de allerslechtsten die hier nu in de kerk zitten.

Wat gaat u nu doen, oudste zonen en dochters, als u zo meteen thuiskomt? Wat gaat u doen?

Gaat u zeggen: Het klopte toch niet helemaal. Het was een beetje..., het leek wel een beetje remonstrants!

Weet u wat ik zou doen, als ik u was? Ik zou naar mijn slaapkamer gaan, ik zou mijn knieën buigen en zeggen (en ik weet vanuit mijn eigen hart, dat u die woorden nauwelijks over de lippen zult krijgen, maar ik zou het toch maar doen en zeggen): *Vader, ook ik(!) heb gezondigd. Zwaar en menigmaal heb ik Uw geboden overtreden. Ik heb gezondigd tegen Uw liefde, Vader. Ik heb U op het hart getrapt. Ik lijk wel netjes, maar ik heb U diep in mijn hart dood gewenst. Ik heb Uw liefde veracht, ik heb altijd gedacht en gezegd dat U een slavendrijver was, die alleen maar gehoorzaamheid van me eiste. Ik heb nooit oog gehad voor Uw liefde. Mag ik als een huurling zijn? Ik verdien het niet meer, maar geef me toch, Heere, een plaats aan die uiterste ring, als het maar is in Uw nabijheid.*

Weet u wat *Hij* zal doen, als u zo uw knieën buigt in uw slaapkamer?

Hij zal uw mond dichtkussen.

Maar blijf, oudste zonen en dochters, *niet buiten staan!*

Wat er gebeurd is en hoe deze gelijkenis afgelopen is, dat weten we eigenlijk niet. We weten niet wat er met die oudste zoon gebeurd is. En dat hoeft ook niet.

Want het gaat (zo begon het uiteindelijk allemaal) natuurlijk vooral om de betekenis van de hele gelijkenis. Die een boodschap in zich heeft in de richting van... Van wie?

In de richting van de Farizeeën en de Schriftgeleerden, die mopperden en er zich aan ergerden dat Jezus de *zondaars en tollenaars* ontving en met *hen* wilde eten.

En dat klopt. En dat is vandaag op deze zondag nog steeds zo.

Jezus is *totaal* anders dan u denkt, dan u verwacht, dan u hoopt en dan u wilt. Hij zoekt het verlorene. Hij zoekt dat wat afgeschreven is.

Dat heeft Jesaja (55:8) al geprofeteerd: *Mijn gedachten zijn niet uw gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen. Ik ben totaal anders. Ik vergeef menigvuldiglijk.*

Dat wil zeggen: Ik vermenigvuldig het vergeven.

‘Ik’, zegt God en ‘Ik’, zeg de Heere Jezus, ‘ben wat dat betreft, wat vergeven betreft, totaal, echt totaal anders dan u. Ik zoek het verlorene.’

Verloren oudste zoon, verloren oudste dochter: *kom binnen!* Er is genade bij God voor verloren zondaars.

Maar heb, terwijl u naar huis gaat, geen illusie: het feest wordt gevierd, het feest gaat door. Ook al blijft u (God verhoede dat) voor eeuwig buiten staan.

Amen.

Slotzang Psalm 51:6, 7:

Verwerp mij van Uw aangezicht toch niet;
Ai, laat van mij Uw Heilige Geest niet scheiden.
Die kan alleen op 't rechte spoor mij leiden;
Bestier mijn gang, daar Gij mijn zwakheid ziet.
Geef mijn gemoed, dat nu angstvallig vreest,
De blijdschap weer; doe op Uw heil mij hopen;
Laat mij, gesterkt door enen edelen geest,
Volvaardig 't pad van Uw geboden lopen.

Dan zal ik elk, die 't heilspoor bijster is,
Vrijmoedig al Uw rechte wegen leren;
De zondaar zal zich dan tot U bekeren,
En scheppen moed uit mijn behoudenis.
O God, Gij God mijns heils, vergeef mijn schuld,
Mijn bloedschuld toch, hoe billijk ook te doemen;
Dan zal mijn mond, met zangstof weer vervuld,
Uw heilig recht, gepaard met goedheid, roemen.